Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 20904 2500 EX Den Haag

RIVM
T.a.v. Prof. dr. A.N. van der Zande
Postbus 1
3720 BA Bilthoven

Directoraat-Generaal Bereikbaarheid
Luchtvaart
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
IENM/BSK-2013/132714

Contactpersoon

Datum 04 JUL 2013
Betreft Verzoek inzake TCP in vliegtuigen

Geachte heer Van der Zande,

Als onderdeel van de dialoog met de Tweede Kamer over de effecten van TCP op de gezondheid van piloten, cabinepersoneel en passagiers is gewezen op de stofevaluatie die in het kader van de REACH-verordening zal worden uitgevoerd door het RIVM in 2014. Met het RIVM is hierover de afgelopen periode nader contact geweest. Voor een constructief vervolg van de discussie over TCP's in vliegtuigen verzoek ik u om in dit licht na te gaan in hoeverre het REACH programma antwoord geeft dan wel kan geven op de in de bijlage genoemde onderzoeksvragen. Tevens vraag ik u om aan te geven welk aanvullend onderzoek naar uw mening door RIVM verricht kan worden buiten REACH kader indien noodzakelijk.

In bijgevoegde toelichting wordt nader ingegaan op de onderzoeksvragen met betrekking tot de TCP's in vliegtuigen.

Aangezien mijn voornemen is om de Kamer hierover in september nader te informeren, wil ik u vragen mij voor half augustus nader te informeren. Aanspreekpunten binnen mijn departement zijn de directeur Luchtvaart en de directeur Veiligheid en Risico's.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

Wilma J. Mansveld

Nadere toelichting op de beleidsmatige vraagstukken met betrekking tot de TCP's in vliegtuigen:

Directoraat-Generaal Bereikbaarheid
Luchtvaart

Ons kenmerk
IENM/BSK-2013/132714

Onduidelijk op dit moment is of de stof TCP, waarop de REACH stofevaluatie zich richt, identiek is aan de isomeren van TCP die worden toegevoegd aan de smeerolie van vliegtuigmotoren om deze olie beter bestand te maken tegen de hoge temperaturen van de motor.

Noodzakelijk is om te onderzoeken en te bekijken of en in welke mate de reikwijdte van de geplande stofevaluatie kan worden verbreed, zodat ook beoordeling van beschikbare informatie over blootstelling van piloten, cabinepersoneel en passagiers in de stofevaluatie meegenomen kan worden.

Op dit moment is er geen eenduidige norm beschikbaar voor beleidsmatige toepassing die aangeeft aan welke concentratie van TCP in de lucht mensen langdurig kunnen worden blootgesteld zonder dat er sprake is van onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid. Een dergelijk norm acht ik noodzakelijk om te kunnen komen tot de beoordeling van de in de praktijk van de luchtvaart voorkomende gehaltes.

Om tot de beleidsmatige vastlegging van een dergelijke norm te kunnen komen is verdere informatie noodzakelijk die inzicht verschaft in dosis effect relaties bij blootstelling aan TCP in de lucht. Die informatie dient voldoende gedetailleerd beschikbaar te zijn om beleidsmatig conclusies te kunnen trekken voor de zorgen die in de luchtvaart bestaan.

Aangezien TCP in meerdere varianten voorkomt, zou in ieder geval zeker moeten gesteld dat de in vliegtuigen aanwezige varianten in het onderzoek worden betrokken. Het onderzoek zou duidelijkheid moeten geven over de effecten bij een langdurige blootstelling zoals die in de luchtvaart kan voorkomen. Daarbij gaat het dus niet om een mensenleven lang 24 uur per dag maar om blootstelling van medewerkers die gedurende hun hele carrière de maximale werktijd per jaar aan boord volbrengen. Op voorhand kan niet worden uitgesloten dat sommige groepen gevoeliger zijn dan anderen. Inzicht in spreiding en zo mogelijk verklarende factoren kunnen van belang zijn bij het afleiden van een norm.

De luchtvaart is bij uitstek een internationale bedrijfstak. Indien er aanpassing aan vliegtuigen, smeermiddelen of operaties noodzakelijk zijn vergt dat een complex internationaal afstemmingsproces. Om een reële kans te hebben op succes is een zeer gedegen onomstreden wetenschappelijke basis nodig. Er is in de afgelopen jaren reeds veel onderzoek gedaan naar TCP in vliegtuigen waarbij resultaten niet altijd op breed draagvlak onder deskundigen konden rekenen. Om stappen vooruit te kunnen zetten stelt dat hoge eisen aan de onderzoeksopzet en de borging van het proces.